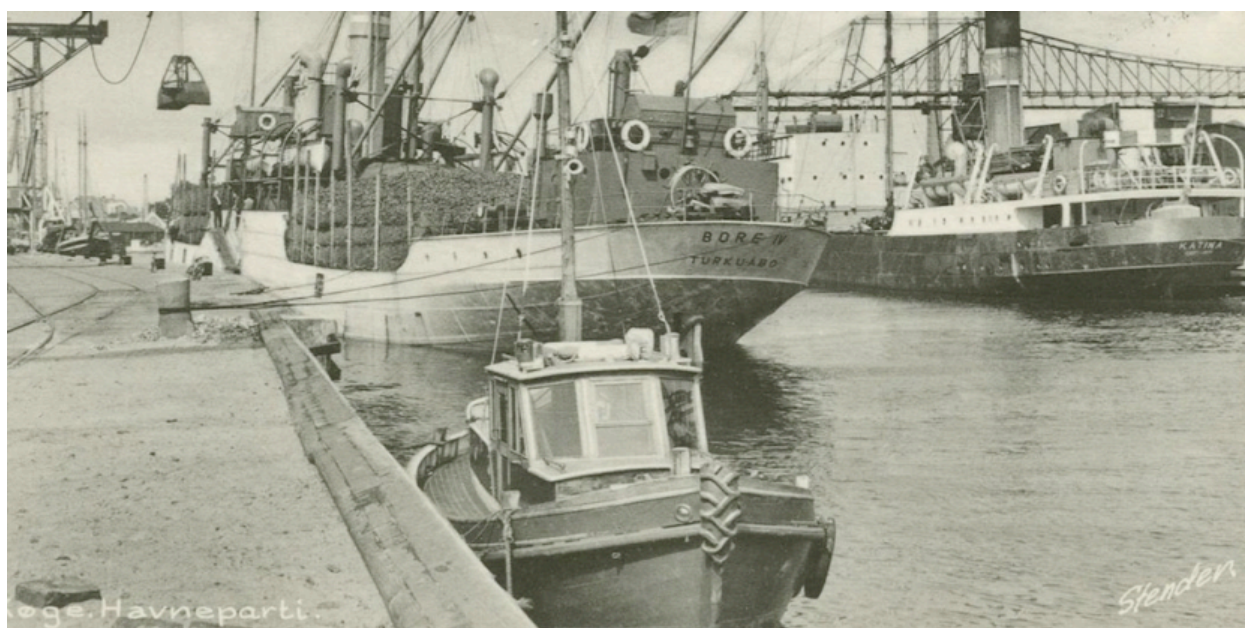

Køge

Fotoet viser Køges gamle havn, der nu er udbygget med et havnebassin, der er ca. 950 m langt og ca. 300 m bredt, så der er 1150 m ny kaj og et erhvervsareal, som indebærer, at Køge Havn har et areal, der arealmæssigt er et af de største i landet. Trafikudviklingen flytter en del af hovedstadens godstrafik til Køge, der har jernbane, et transportcenter og motorvej tæt ved havnen. Bornholmerfærgen flyttede fx fra København til Køge i 2004. Foto: Køge Havn

Ved årtusindskiftet var havnen Sjællands tredjestørste. Og få byer ligger historisk set så strategisk placeret som Køge, der fik købstadsprivilegier og en havn i 1288. Den gamle havn med dens styk-godsskibe, der ses nederst på fotoet, lå oprindeligt længere oppe ad Køge Å, men rykkede mellem 1600 og 1900 gradvis ud til åens smalle udløb i Østersøen, hvilket fremgår af fotografiet ovenfor. Nedenfor et postkort, som illustrerer, hvordan havnens liv og aktivitet så ud omkring 1900.

Her ses D.D.P.A.s tankanlæg og tøndelager i Køge med tilhørende hestevogne. Fotos: Rigsarkivet 1930. Bogstaverne står for Det Danske Petroleum-Aktieselskab, der senere blev til Dansk Esso. Fotoet viser, hvordan jernbanesporenes svingradier bestemte industribyggerierne langs havnekajen.

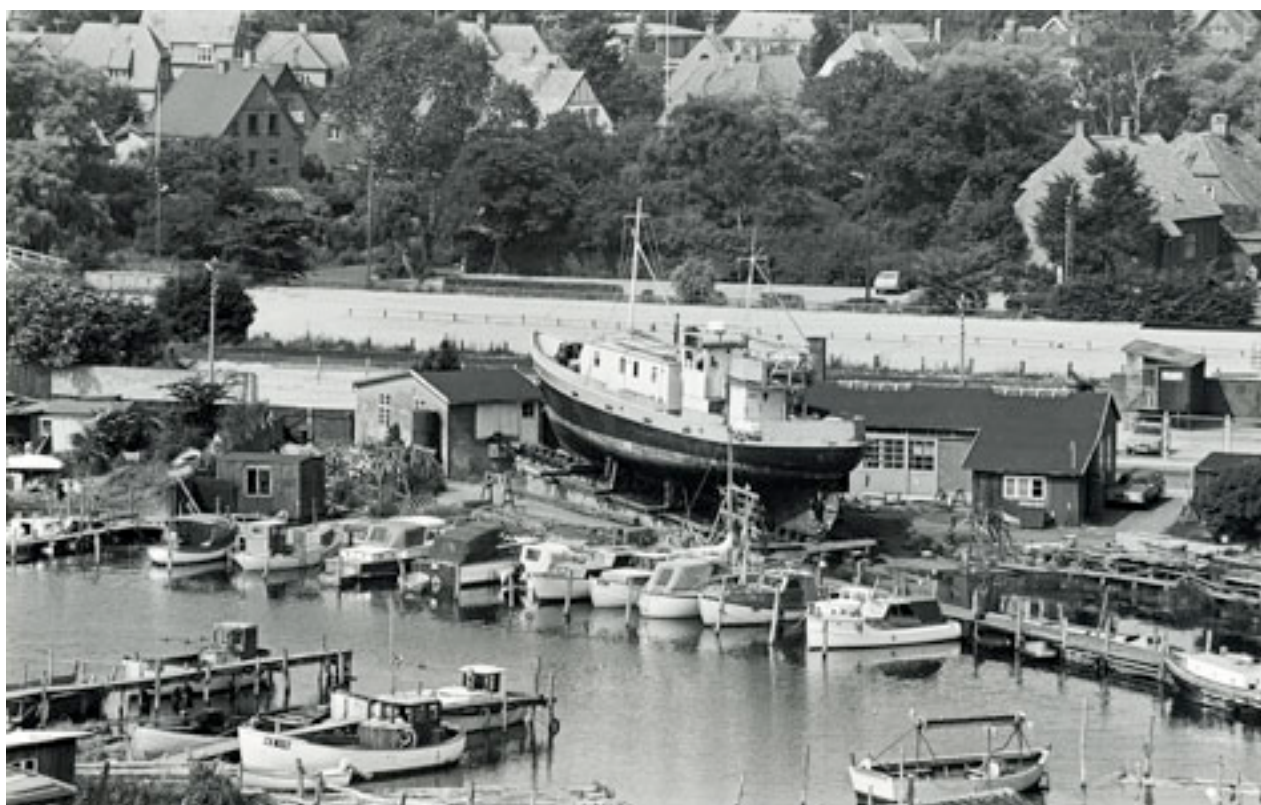
Køge er en af Danmarks mest velbevarede gamle byer med mange store købmandsgårde fra 1600-tallet, som dokumenterer byens historie, og er et vidnesbyrd om de velhavende købmænds virke.

To lodserier har sat deres præg på Danmarkshistorien. I slaget ved Køge Bugt bistod fire af Dragørs lodser den danske flåde den 4. oktober 1710, hvor to svenske skibe blev sat på grund ved Dragør. Men Iver Huitfeldts orlogsskib “Dannebrog” blev ramt og brød i brand efter en voldsom eksplosion i skibets krudtkammer og sank.

Det var især Dragørlodsen Anders Ingemarsen, der indlagde sig hæder. Han blev begravet i 1737 i Store Magleby, og i kirkebogen blev skrevet, “Den berømte lods, der reddede den danske flåde. Du reddede Danmarks værn på oprørt hav, og Danmarks børn dig takke i din grav”.

I 1873 fandt Køge Lodseris lodser Dannebrogens vrage, og i 1875 bjergede Switzer kanoner fra vrage. Den sidste eftersøgning efter vraggods startede i 1978, hvor man især ledte efter kanoner. Men Kulturstyrelsen besluttede i 2011, at de druknede skal hvile i fred i det 300 år gamle vrage.

Nutidens havneaktivitet i Køge er især baseret på containerskibe, RO-RO skibe, tankskibe og rute- trafik. Oprindeligt var det Køges store købmandsgårde med pakhuse, der skabtes af Køges meget store opland og muligheden for at få varer til og afskibe varer fra byens havn. Senere kom industrialiseringen. Men Køges lille havn var allerede i 1600-tallet et vigtigt udskibningssted, hvor der bl.a. blev afskibet store mængder korn fra de sjællandske herregårde og bøndergårde til Holland.

Havnen var baggrunden for, at der blev skabt industrivirksomheder i Køge, bl.a. en papirfabrik, en tobaksfabrik, et svineslagteri og to skibsværfter. Andre fabrikker fremstillede bl.a. telefonpæle, jernbanesveller og legetøj. Senere kom gummifabrikken, kendt som Codan Gummi A/S og Junckers Industrier A/S, der er Europas største producent af trægulve i dag samt Kemisk Værk Køge. Men allerede omkring 1800 anløb der 400-500 skibe om året i Køges havn. Foto: Køge Arkiverne.

Besejlingsforholdene uden for havnen var vanskelige. Og med den smalle havn var det naturligt, at Køge Lodseri blev etableret i 1856. Lodseriet hørte dengang under Sjællands Overlodsdistrikt.

Efter ændringen af lodsloven i 1979 blev Køge Lodseri en del af fusionen i statens lodseri Sundet Lodseri, der startede med at lægge lodserierne i Helsingør, København, Dragør og Allinge sammen og senere inddrog lodserierne i Isefjorden og Køge. Og efter ændringen af lodsloven i 2006 indgik Sundet Lodseri i den statslige lodsvirksomhed DanPilot, der har pligt til at varetage lodsning gennem danske farvande til og fra enhver havn i Danmark til alle havne i Østersøen.

Køge Lodseris arkiv opbevares i Rigsarkivet, men omfatter kun indgående breve til lodseriet fra 1856 til 1877, skønt lodseriet var statsreguleret. De få arkivalier i Rigsarkivet om lodseriets mange års virke minder lidt om mundheldet og Carl Søborgs sang: "Om 100 år er alting glemt".

I dag skal lodssøgende skibe til Køge, der kommer fra nord tage lods ved lodsmødestedet syd for Drogden og skibe, der kommer fra syd, skal tage lods ca. 10 sømil ved lodsmødestederne eller ca. 14 sømil fra havnen. Det illustrerer, at Køge Bugt og havet ud for Køge er vanskelige farvande.

“Køge Lods” bygget i 1947, her i sommer- og vintervejr i Køge Havn. Fotos: Køge Arkiverne

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening